

Jutlus Nõos P, 22.04.18 kell 11.00, *Jubilate*

Lektsioonid: 5Ms 30:19–20; Jh 14:1–7

Jutlus: Hb 11:2, 13–19

Laulud: 376 (1–5); 377 (1–3, 4); 330 (1–5); 333 (1–5)

Selle kohta on ju esivanemad saanud tunnistuse ... Need kõik surid uskudes, saamata kätte töotusi, vaid nähes ja tervitades neid kaugelt. Ja nad tunnistasid end olevat võõrad ja majalised maa peal. Kuid kes selliselt kõnelevad, annavad mõista, et nad otsivad kodumaad. Kui nende meeles oleks olnud maa, kust nad olid välja läinud, küllap neil oleks olnud aega pöörduda tagasi. Ent nüüd nad ihkavad paremat, see tähendab taevast kodumaad. Seetõttu ei ole Jumalal nende pärast häbi lasta ennast hüüda nende Jumalaks, kuna ta on valmistanud neile linna. Usus viis Aabraham, kui teda proovile pandi, ohvriks Iisaki; tema, kes oli saanud töötused, oli valmis ohverdama oma ainusündinu; tema, kellele oli öeldud: „Sinu sugu loetakse Iisakist.” Sest ta arvestas, et Jumal võib ka surmuist üles äratada, seepärast ta saigi tema tagasi ettetähtsuseks.

Käisime aprilli keskel Nõo kirku meesansambliga nädalasel Ungari-reisil: 4 päeva autosõitu läbi Euroopa ja 4 päeva kohal. Nii nagu ikka reisile minnes olin ka nüüd enne reisi sisemiselt ärevil ja mõtlesin: miks olen sellise asja plaani võtnud! Samas teadsin, et kui kord reisilt tagasi olen, siis olen palju juurde õppinud ja võin kogetule rahuldustundega tagasi vaadata.

See rahuldustunne on aga võimalik ainult seetõttu, et (1) reisisiht on saavutatud ja (2) on võimalik kusagile tagasi tulla. Minu reisid ja üldse kõigi inimeste reisid on ju alati n-ö edasi-tagasi teekonnad: me käime kusagil ära, teades, et kusagil ootab meid kodu, ja siis jõuamegi koju. Isegi neil inimestel, kes on pidanud kodunt alatiseks lahkuma – ja neid on meie paljukannatanud rahva hulgas ju ikka –, on siiski mälestus kodust, kuhu on võimalik soodsates oludes tagasi pöörduda.

Tänane kirjakoht aga kõneleb meile piiblitegelastest, kes läksid rännuteele teades, et nad ei pöördu enam kunagi koju tagasi. Nende reis oli n-ö üheotsareis. Hb autor kõneleb oma kirja 11. peatükis paljudest sellistest inimestest, kuid meie kirjakohtas on esiplaanil Iisraeli rahva esiisad Aabraham, Iisak ja Jaakob.

Miks lahkus Aabraham, tollal veel nimega Abram, oma kodust Haaranist, kuhu tema isa Terah oli oma perekonnaga Babüloonias rännanud? Sest Jumal ütles Abramile (1Ms 12:1jj): „Mine omalt maalt, omast sugukonnast ja isakojast maale, mille ma sulle näitan! Ma teen sind suureks rahvaks ja õnnistan sind, ma teen su nime suureks, et sa oleksid õnnistuseks! Siis ma õnnistan neid, kes sind õnnistavad, panen vande alla selle, kes sind neab, ja sinu nimel õnnistavad endid kõik suguvõsad maa peal!”

Polegi tähtis, kuidas täpselt Jumal Abramit kõnetas, kas unenäos või nägemuses või kuidagi teisiti. Kindel on, et Jumal ilmutas Abramile oma tahet ja Abramil oli kaks võimalust: kas Jumalat uskuda või mitte.

Abram otsustas uskuda ja lahkuda kodunt teadmata sihtpunkti poole. Tõsi, Abram sai Jumalalt suured töotuse: saada suureks ja kuulsaks rahvaks, kelle nimel õnnistavad end kõik maailma rahvad. Kuid see, kuidas selline töotus võiks täide minna, jäi Abrami jaoks saladuseks. See oli tema jaoks justnimelt loodetava tõelisus – nagu Hb 11:1 meile usu olemuse esitab: usk on loodetava tõelisus. Niisiis uskus Abram Jumala töotusi.

Kuid kas Abram siis koges nende töotuste täitumist? Ei kogenud. Oma elu raskel hetkel, armastatud naise Saara surma järel Hebronis ütles Abram seal paigas elavaile hettidele (1Ms 23:4): „Mina olen teie juures võõras ja majaline. Andke mulle eneste juurde pärandhaud, et saaksin matta surnu oma silma eest.” Ja sellele võõrale ja majalisele annavad hetid siis Makpela koopa, kuhu hiljem maetakse ka Aabraham ise.

Aabraham ei unista oma sünnimaale Baabüloni või isegi isakoju Haaranisse tagasipöördumisest. Sest ta teab: ta on võõras ja majaline mitte ainult hettide hulgas, vaid maailmas üldse. Võib-olla oli tema hinges segadus: mida peab tema rändurielu kontekstis tähendama Jumala suur töotus? Kuid ta pidas seda töotust kalliks ning suri võõra ja majalisena siiski rahus.

Mille peale Aabraham lootis? See saab meile selgeks Aabrahami ja Iisaki loost, millele viitab Hb autor meie kirjakohas. See lugu on ju iseenesest tuntud: Aabraham saab Jumalalt käsu ohverdada oma ainus poeg Iisak. See on üks vapustavamaid lugusid Piiblis. Isa peab ohverdama oma poja. Lisaks veel Jumalale, kes on talle elus nii oluliseks saanud ja kellelt ta on nii palju head vastu võtnud. Ja lisaks veel trotsides sellesama Jumala töötusi, et temast põlvneb suur ja õnnistatud rahvas, kelle nimel õnnistavad end kõik maailma rahvad. Oli ju Jumal Aabrahamile öelnud: „Sinu sugu loetakse Iisakist.“

Kuidas võinuks see töötus täituda, kui poeg Iisakit enam pole? Hb autor vastab: Aabraham arvestas, et Jumal võib ka surnuist üles äratada. Teisisõnu võis Aabraham mõelda: kui ma nüüd oma poja tapan, siis peab olema siiski mingi võimalus, et Iisakist mu sugu jätkub. Ainus võimalus on see, et Jumal äratas mu poja surnuist üles. Vastasel korral oleks Jumal valetaja. Kuid seda ei saa olla Tema, kes on kõik loonud, kõigeväeline Issand!

Näeme siis, et Aabraham polnud hull ega fanaatik, vaid ta uskus Jumalasse ja tema töötuste täitumisse nii sügavalt, et oli valmis oma poja tapma. See usk oli peaaegu sarnane jumaliku teadmiselega. Sest üks ohverdanud ju Jumal kunagi hiljem samamoodi oma ainsa poja Jeesuse, teades, et ta tõuseb surnuist üles. Jumala puhul oli see n-ö jumalik suveräänne akt, kuid Aabrahami puhul nii tugev usk Jumalasse, et sellega oleks võinud ehk mägesid ühest kohast teisale tõsta.

Nõnda siis võis Aabraham oma elu lõpul mõelda umbes nii: „Minu pikk rännutee, mis on alanud Kaldea Uurist ja Haaranist, on nüüd jõudnud lõpule, kuid tegelikult pole see veel lõppenud, sest Jumalal on pakkuda midagi enam. Ma olen kord südamest uskunud oma poja Iisaki surnuist ülestõusmist. Miks ei peaks ma nüüd uskuma oma armsa Saara ja iseenda surnuist ülestõusmist?“

Samasugune üheotsa rännak oli ka Iisaki ja Jaakobi elus. Ka nemad elasid võõrsil, lootmata tagasi pöörduda oma sünnipaika. Nt Jaakob vastab oma elu lõpul vaarao küsimusele oma eluaastate kohta (1Ms 47:9): „Aastaid, mis ma võõrana olen elanud, on sada kolmkümmend aastat. Piskud ja kurjad on olnud mu eluaastad ja need ei ulatu mu isade eluaastateni nende võõrsiloleku ajal.“ Nii peab ka Jaakob oma maist elu justkui karmiks rännakuks, mille siht pole veel kätte jõudnud.

Oma kirja 11 pt lõpul võtab Hb autor kokku oma jutu usklikest inimestest, kes, saanud Jumala töötuse ja rännanud selle suunas kuni surmani, ei näinud seda siiski. Hb 11:39j: „Ja kuigi nad kõik said oma usu läbi tunnistuse, ei saanud nad kätte töötust, sest Jumal on midagi paremat näinud ette meile, nii et nemad ilma meieta ei saaks täiuslikuks.“ Kas on võimalik, et meie, lihtsad inimesed, kellele Jumal pole end ilmutanud nagu Noale, Aabrahamile, Iisakile, Jaakobile, Moosesele ja paljudele prohvetitele, saame juba oma eluajal kätte midagi sellist, millest nemad ainult unistasid?

Tõepoolest, see on võimalik! Kui Iisraeli esiisad otsisid väravat, kust oma rännaku sihina sisse astuda, siis meil on see värav, meie elus olemas. Jeesus ütleb Jh 10:9: „Mina olen uks. Kes iganes läheb sisse minu kaudu, see pääseb ning käib sisse ja välja ning leiab karjamaad.“ Jeesus pole meie jaoks selline töötus nagu Iisraeli esiisade jaoks oli suureks ja õnnistusrohkeks rahvaks saamine, mis pidi täituma alles tulevikus. Ei, Jeesus on meie jaoks töötus, keda me saame oma elus vastu võtta ja näha sõnas ja sakramendis!

Seepärast võib ühest küljest öelda: meie, kes oleme usus Jeesusesse Kristusesse vastu võtnud Jumala, oleme juba töötuse kätte saanud. Meil on uks, kes on Jeesus. Meil on tee, kes on Jeesus. Meil on leib, kes on Jeesus. Meil on tõde, kes on Jeesus.

Teisest küljest oleme meigi veel teel. Sest Jeesuski pidi enne kirkust ülestõusmisel läbi käima kannatuste tee. Jeesusel polnud siin maailmas kohta, kuhu oma pea panna, tal polnud siin maailmas kodu. Ka meie, kes usume Kristusesse, võime rahun mõelda, et meilgi pole see, mida siin maailmas Jumala kingitusena omame, viimselt kõige tähtsam. Jah, sellest, mida me siin maailmas omame, pole kerge lahti lasta, kuid üks Jumal õpetab meile sedagi, kuidas rännata koos Jeesusega edasi igaviku poole, taevase kodumaa poole, mis on töötatud kõigile Jumala lastele.

Aamen.